

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях та порядку їх декларування)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Електронна комерція є найбільш швидко зростаючою галуззю у світовій економіці. За прогнозами експертів, ринок транскордонної B2C електронної комерції у 2020 році зросте до 1 трильйона доларів США та близько 1 мільярда людей по всьому світу здійснюватимуть транскордонні онлайн-покупки товарів, а до 2022 року через транскордонну B2C електронну комерцію здійснюватиметься одна п'ята загального обсягу онлайн-роздрібних продажів.

Найбільшими інтернет-продавцями в сфері електронної комерції є Alibaba, AliExpress, Amazon і eBay, які вже давно адаптували свої веб-ресурси, щоб полегшити здійснення покупок для іноземних покупців.

При цьому розвиток електронної комерції породив і розвиток маніпуляцій, пов'язаних із уникненням проходження належного митного контролю, зокрема, підміни інвойсів, зазначення недостовірного найменування товарів у відправленнях, тощо. У зв'язку з цим, багато країн переглядають умови для пересилання міжнародних відправлень в бік запровадження додаткового контролю.

Проблема відсутності можливості здійснення належного контролю за переміщенням товарів, що пересилаються у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, не є унікальною і для України. Зважаючи, що їх митний контроль та митне оформлення здійснюється практично «в ручному режимі», це унеможлиблює ведення об'єктивного обліку переміщуваних товарів, використання інформаційних ресурсів митних органів та здійснення митного контролю таких товарів із застосуванням системи управління ризиками.

Ринок електронної комерції в Україні в 2019 році склав близько 97,4 млрд грн. З січня по листопад 2019 фізичних товарів і послуг було продано на 76 млрд. грн. Це на 17% більше, ніж за аналогічний період в 2018 році.

В 2020 році, зважаючи на карантинні обмеження у всьому світі, ринок фізичних товарів і послуг значно зріс. Так, в Україні кількість товарів, що переміщуються у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, за перше півріччя 2020 року майже дорівнювала річній кількості таких відправлень в 2019 році.

Проблема напівлегальних операцій та незаконної транскордонної торгівлі не є національною або унікальною особливістю. Так, за даними наведеними Європейською комісією біля 5 млрд. євро ПДВ щорічно втрачаються в ЄС через невідповідність у міжнародних онлайн-продажах¹. Загальносвітова оцінка прибутків міжнародної організованої злочинності за даними UN Office on Drugs and Crime сягає 870 млрд. дол. США або 1,5% світового ВВП.

У 2018 році Організація економічного співробітництва та розвитку (далі ОЕСР) випустила Рамкові стандарти по боротьбі з незаконною торгівлею², в яких приділила значну увагу протидії шахрайству у міжнародних посилках. Зокрема, ОЕСР відзначила, що недостатність інформації про малі відправлення при декларуванні їх на митниці веде до серйозних викликів в частині аналізу ризиків. У потоці переміщення малих відправлень точність інформації є одним із найбільших викликів для митниці.

За висновками експертів ОЕСР, зазначених в Рамкових стандартах по боротьбі з незаконною торгівлею, однією з основних інституційних можливостей у сфері боротьбі з незаконною торгівлею є поліпшення адміністрування зростаючого обсягу малих посилок, що здійснюються шляхом використання поштових та кур'єрських послуг, а також онлайн-продажів.

Всесвітня Митна Організація (далі – ВМО), яка представлена 182 митними адміністраціями країн-членів, які охоплюють приблизно 98% всієї міжнародної торгівлі, приділяє підвищену увагу питанням транскордонної електронної торгівлі. У 2017 році E-commerce визначена одним з шести пріоритетів діяльності ВМО (поряд зі сприянням торгівлі; безпекою; співробітництвом між митницею та податковою; боротьбою з незаконними фінансовими потоками; оцінкою ефективності). У своїй Доповіді щодо транскордонної електронної торгівлі (березень 2017)³ ВМО, зокрема, підкреслено, що в процесі збору податків існує велика кількість проблем, пов'язаних зі збільшенням транскордонних переміщень малих посилок. При цьому зверталась увага не тільки на заниження вартості переміщуваних товарів або зловживання шляхом подрібнення партій товару, але й на те, що через неправильне декларування існує чіткий ризик потрапляння заборонених товарів в країну.

Серед важливих інструментів, прийнятих Радою ВМО у червні 2018 року, є Рамкові Стандарти стосовно транскордонної електронної комерції (WCO

---

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-3746_en.htm

² <http://www.oecd.org/gov/governance-frameworks-to-counter-illicit-trade-9789264291652-en.htm>

³ <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/activities-and-programmes/ecommerce/wco-study-report-on-e-commerce.pdf?db=web>

Cross-Border E-Commerce Framework of Standards⁴), які покликані допомагати членам ВМО розробляти стратегічні та оперативні рамки для електронної комерції. Зростаючі обсяги транскордонних поставок електронної комерції В2С та С2С представляють ряд викликів для митниці, з точки зору необхідності забезпечення швидкого випуску та оформлення, управління ризиками та підтримання безпеки, ефективного збору доходів та статистичного аналізу. Крім того, традиційні проблеми, такі як незаконна торгівля, незаконні фінансові потоки, порушення прав інтелектуальної власності, контрафакт, піратство та комерційне шахрайство, продовжують існувати. Рамкова програма робить акцент на попередній електронній інформації для оцінки ризиків перед прибуттям товарів. Протягом останніх 20 років ВМО виступає за перехід до безпаперового середовища для традиційної торгівлі. Те саме стосується і електронної комерції.

В той же час, в Україні переважна більшість малих відправлень декларується тільки «в паперовій формі» (наприклад, товаросупровідні документи або митні декларації для громадян в паперовій формі), що не дає можливості реалізовувати кращі міжнародні практики та застосовувати автоматизований аналіз та збір електронної інформації.

Запропоновані законопроектom зміни сприятимуть прискоренню виконання митних формальностей щодо товарів, що переміщуються у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, підвищать ефективність здійснення митного контролю таких товарів, в тому числі через можливість попереднього аналізу електронної інформації, вдосконалення процесів управління ризиками, що наразі, пов'язані з обмеженням інформації, щодо таких товарів, впровадження існуючих технологій задля обліку та аналізу даних, виявлення зловживань в цілях незаконної торгівлі (подрібнення партій, заниження вартості товарів, тощо).

Автоматизація процесу митного контролю та митного оформлення відправлень, а також аналіз інформації, що буде отримана із електронних реєстрів міжнародних поштових та експрес-відправлень, в тому числі щодо ідентифікації відправників та отримувачів, дозволить комплексно вирішити проблему ефективного адміністрування митними органами митних платежів, дозволить застосовувати систему аналізу ризиків для забезпечення безпекової функції митних органів (щодо боротьби із незаконним переміщенням у відправленнях заборонених товарів, контрафакту і т.п.), надасть змогу запровадити більш зручну систему декларування та сплати митних платежів, що в свою чергу забезпечить комфортні умови у цій сфері, як для перевізників, так і для відправників та отримувачів таких товарів.

⁴http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/activities-and-programmes/ecommerce/wco-framework-of-standards-on-crossborder-ecommerce_en.pdf?la=en

2. Мета і шляхи її досягнення

Метою законопроекту є вдосконалення, прискорення та підвищення ефективності здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, здешевлення та полегшення адміністрування, забезпечення належного обліку переміщуваних у відправленнях товарів, шляхом впровадження електронних реєстрів міжнародних поштових та експрес-відправлень, що подаватимуться операторами поштового зв'язку та експрес-перевізниками для декларування переміщуваних ними товарів, а також шляхом забезпечення можливості використання митними органами інформаційних та інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем та застосування системи управління ризиками при здійсненні митного контролю таких товарів.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується:

- запровадження електронного декларування міжнародних поштових та експрес-відправлень шляхом подання операторами поштового зв'язку та експрес-перевізниками відповідних реєстрів (тимчасових та додаткових), визначення відомостей, що вносяться у такі реєстри, встановлення процедури та строків їх подання митному органу;

- доповнення та уточнення термінів та понять, визначених у статті 4 Митного кодексу України;

- закріплення виключно письмової форми декларування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, що сприятиме автоматизації процесів здійснення їх митного контролю та митного оформлення, а також веденню об'єктивного обліку та формуванню достовірної статистики щодо таких товарів;

- усунення суперечностей між нормами Митного кодексу України, в частині визначення, що базою оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях на адресу одержувачів-підприємств, є їх сумарна митна вартість;

- розширення переліку товарів, переміщення (пересилання) яких забороняється в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, шляхом включення до такого переліку алкогольних напоїв та/або тютюнових виробів, які переміщуються (пересилаються) на адресу громадян або відправляються громадянами не залежно від вартості, а також щодо пересилання у

міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до переміщення відповідно до законодавства України;

- розширення переліку документів, якими може підтверджуватись фактурна вартість товарів громадянами з урахуванням викликів електронної комерції, а також передбачення встановлення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, форми рішення про визначення фактурної вартості товарів відповідно до норм Кодексу.

Проект є взаємопов'язаним з проектом Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях)».

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основу нормативно-правової бази у відповідній сфері правового регулювання становлять Митний кодекс України та Податковий кодекс України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує фінансування з державного та місцевих бюджетів.

В той же час полегшення та прозорість здійснення обміну міжнародними поштовими та експрес-відправленнями сприятиме збільшенню питомої ваги у неторговому обігу, що призведе до збільшення митних платежів. Крім того, автоматизація митного контролю та митного оформлення, яка забезпечить дієву боротьбу із заниженням вартості товарів та переміщенням заборонених товарів, та здешевлення адміністрування також сприятимуть збільшенню доходної частини держбюджету.

6. Прогнозовані соціально-економічні та інші наслідки прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту сприятиме автоматизації процесів митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, спрощенню та полегшенню адміністрування, забезпечить належний їх облік для формування структури цього сегменту імпорту. Застосування інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-

телекомунікаційних систем митних органів дозволить підвищити протидію незаконному ввезенню та обігу вказаних товарів, та сприятиме запобіганню щодо ввезення на митну територію України контрафактних, заборонених товарів або обіг яких обмежено.

Народні депутати України

Сова О. Г.

Гетманцев Д.О.

Ковальчук О.В

Колісник А.С.

та інші

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СОВА ОЛЕКСАНДР ГЕОРГІЙОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000018714C00DE497401
Дійсний до: 31.03.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 69д9/1-2020/192339 від 26.10.2020

242784